

Interwencja na rzecz dziecka krzywdzonego w okresie epidemii – informacja / materiał dla profesjonalistów

Czas przymusowej izolacji wymaga od nas przedefiniowania pojęcia interwencji w sytuacji podejrzenia, że dziecko jest krzywdzone i podejmowanych w jej ramach działań. Sytuacja odosobnienia w gronie rodzinnym jest czynnikiem ryzyka wystąpienia zachowań o charakterze przemocowym, jak również nasilenia przemocy już występującej. Jednocześnie instytucje i służby, które dotychczas podejmowały interwencje w sytuacjach przemocy, ze względu na stan epidemiczny ograniczają swoje funkcjonowanie do działań na odległość lub też są zaangażowane w zadania związane z koniecznością opanowania epidemii. Wobec tego działania interwencyjne w formie przekazywania organom informacji o podejrzeniu przemocy nie stanowią obecnie skutecznej formy interwencji.

Interwencja w sprawie dziecka krzywdzonego w okresie epidemii to każde działanie jednostki, instytucji lub organizacji działającej lokalnie, podjęte w celu skontaktowania się z rodziną, poszerzenia wiedzy o potencjalnym krzywdzeniu i zaoferowaniu dostępnych, sprawdzonych form pomocy, głównie zdalnej, w sytuacjach podejrzenia krzywdzenia dziecka.

Rekomendowana procedura podejmowania interwencji w sprawie dziecka krzywdzonego w okresie epidemii.

1. Zdefiniuj problem/obawę/podejrzenie dotyczące krzywdzenia dziecka. Czy jest to, np.: kryzys rodzinny, przeciążenie izolacją, incydent przemocowy, choroba w rodzinie, zły stan psychiczny dziecka, podejrzenie przestępstwa na szkodę dziecka, czyli intencjonalne działania psychiczne lub fizyczne w celu wyrządzenia dziecku krzywdy psychicznej, fizycznej, seksualnej, podejrzenie bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka.
2. Zastanów się co możesz z tym zrobić, jaki będzie cel Twojego działania, np.: nazwanie problemu, kontakt z rodzicem, kontakt z dzieckiem, wskazanie form i źródeł pomocy, podjęcie interwencji.
3. Zastanów się, czego potrzebujesz w tej sytuacji.
4. Zastanów się, jakie masz zasoby własne, w swojej instytucji – wykorzystaj te, którymi w chwili obecnej dysponujesz, np.: rozmowa o sytuacji ze współpracownikami, kontakt z innymi instytucjami, kontakt z innym profesjonalistą, prośba do dziecka/rodzica o kontakt z psychologiem.

5. Ustal, czy instytucje na Twoim terenie, które dotychczas realizowały zadania z obszaru przeciwdziałania przemocy w rodzinie, mają na czas epidemii dostępną ofertę pomocy świadczonej online lub telefonicznie.
6. Ustal, jak pracuje Zespół Interdyscyplinarny w Twojej gminie/dzielnicy/mieście w okresie epidemii i w jaki sposób można się z nim skontaktować. Tam uzyskasz aktualne informacje na temat działających dostępnych form pomocy, np.: działających placówek całodobowych.
7. Nawiąż kontakt telefoniczny z dzieckiem/rodziną, w której podejrzewasz zachowania o charakterze przemocy, przekaż swoje obawy i zaoferuj możliwe, dostępne i ustalone przez Ciebie formy pomocy.
 - Wysłuchaj uważnie, cierpliwie i bez oceniania.
 - Stosuj metodę małych kroków, stopniowo zmierzaj do celu rozmowy.
 - Staraj się zrozumieć i być empatycznym.
 - Nazwij rzecz po imieniu – przemoc jest niedopuszczalna i jest przestępstwem.
 - Jeśli rozmawiasz z osobą, którą podejrzewasz o stosowanie przemocy, staraj się unikać sformułowań konfrontacyjnych, aby nie wpłynąć na sytuację osoby doświadczającej przemocy.
 - Koncentruj się na problemach osoby doświadczającej przemocy, a nie sprawcy.
 - Poinformuj o dostępnych formach pomocy.
8. W sytuacji, kiedy podejrzewasz przestępstwo (częste awantury, odgłosy uderzeń, niszczenia sprzętów) skontaktuj się z ośrodkiem pomocy społecznej. Jeśli jesteś profesjonalistą, który ma obowiązek założenia NK (przedstawiciele oświaty, służby zdrowia, policja, jednostki organizacyjne OPS, GKRPA), wypełnij NK – A. Informacje o przebiegu procedury w okresie epidemii znajdziesz poniżej.
9. W sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia dziecka zgłoś swoje podejrzenie na policję lub pod numer 112.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę oferuje następujące formy wsparcia i pomocy dla profesjonalistów oraz rodziców i dzieci krzywdzonych:

- **Telefon Zaufania dla Dzieci i Młodzieży 116 111**, czynny 7 dni w tygodniu, 24 godziny na dobę
- **Telefon dla Rodziców i Nauczycieli 800 100 100** – aktualne informacje na stronie: 800100100.pl/aktualnosci
- Informacje prawne online dotyczące problemu krzywdzenia dzieci: opiekun@fdds.pl

Inne infolinie pomocowe:

- **Centrum Praw Kobiet**, tel. 600 070 717 – codziennie w godz. 10.00–16.00, dla osób które znalazły się w trudnej sytuacji i potrzebują natychmiastowego interwencyjnego wsparcia.
- **Stowarzyszenie Niebieska Linia**, tel. 800 120 002 – czynny 24 godziny, dla ofiar przemocy w rodzinie.
- **Feminoteka**, tel. 888 883 388 – pon.-pt. w godz. 8.00–20.00, dla kobiet doświadczających przemocy (w tym kobiet transseksualnych), mieszkających w Warszawie.
- **Poradnia Telefoniczna „Niebieskiej Linii” IPZ**, tel. 22 668 70 00 – codziennie, w godz. 12.00–18.00, dla ofiar przemocy w rodzinie, tel. 800 70 22 22 – czynny 24 godziny, wsparcie dla osób w stanie kryzysu psychicznego.
- **Instytut Psychologii Zdrowia**, tel. 116 123 – codziennie, w godz. 14.00–22.00.
- **Środowiskowe Centrum Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży**, tel. 516 060 173, telefon działa od poniedziałku do piątku w godzinach 8.00–15.00 dla dzieci, młodzieży i rodziców zamieszkałych w dzielnicy Wola.
- **Telefon zaufania dla osób starszych**, tel. 22 635 09 54 – poniedziałki, środy i czwartki w godz. 17.00–20.00.
- **Bezpłatny telefon wsparcia dla osób po stracie bliskich**, tel. 800 108 108 – od poniedziałku do piątku, w godz. 14.00–20.00.

Informacja o realizacji procedury „Niebieskie Karty”, opracowana na podstawie zaleceń Wojewody Mazowieckiego z dnia 29 marca 2020 r.

Procedura „Niebieskie Karty” jest realizowana w ramach wykonywania obowiązków służbowych przez osoby pracujące w obszarze przeciwdziałania przemocy. Obecnie jej realizacja podlega ograniczeniom wprowadzonym przez daną instytucję w zakresie wykonywania obowiązków służbowych w czasie epidemii. Procedura nie jest zawieszona, ale jest realizowana częściowo. Generalną zasadą w realizacji procedury NK w sytuacji znacznego ograniczenia kontaktów osobistych jest kontakt telefoniczny lub online.

Profesjonalista może wszcząć procedurę telefonicznie i w ten sposób wypełnić NK – A z osobą pokrzywdzoną. Jeżeli nie ma możliwości kontaktu z osobą doznającą przemocy, a informacja o przemocy pochodzi z innego źródła (świadkowie, wiadomość anonimowa) i jest na tyle konkretna, że pozwala zidentyfikować osoby, których dotyczy wskazanie występowania przemocy, można wszcząć

procedurę NK bez udziału osoby doznającej przemocy. Wypełnienie Kart NK – C i NK – D jest również realizowane zdalnie.

Posiedzenia ZI i GR nie odbywają się bezpośrednio, każdy OPS znajduje własne rozwiązanie tej sytuacji. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego ogranicza się do niezbędnych zadań (np. do powoływania Grup Roboczych), wykonywanych za pomocą zdalnych środków komunikacji. Bieżące ustalenia dotyczące sytuacji rodzin objętych pomocą, w formie procedury „Niebieskie Karty”, powinny dokonywać się pomiędzy członkami Grupy Roboczej za pośrednictwem rozmów telefonicznych/video konferencji/korespondencji mailowej czy innej formy korespondencji elektronicznej.

Członkowie ZI/GR powinni przekazywać osobom doświadczającym przemocy w rodzinie za pomocą pośrednich (telefon, email) środków komunikacji informacje o dostępnych na terenie gminy lub powiatu miejscach i instytucjach, które udzielają wsparcia specjalistycznego (np. psychologicznego czy prawnego), w szczególności poradnictwa specjalistycznego udzielanego telefonicznie i online.

Członkowie ZI/GR powinni otoczyć szczególną ochroną i na bieżąco monitorować sytuację rodzin, w których została wszczęta procedura „Niebieskie Karty” w odniesieniu do dzieci doświadczających przemocy, m.in. systematycznie monitorować stan bezpieczeństwa dzieci, systematycznie motywować osoby podejrzane o stosowanie przemocy do powstrzymywania się od zachowań przemocowych oraz informować o konsekwencjach czynów przemocowych. O ile to możliwe należy utrzymywać systematyczne kontakty z osobami ze środowiska dziecka, które mogą mieć wiedzę na temat stanu bezpieczeństwa dziecka, np. babcią, ciocią, sąsiadką.

Należy podjąć próbę realizacji zaplanowanych już konsultacji psychologicznych, rodzinnych, prawnych lub innych, jeśli możliwe jest ich odbywanie w systemie telefonicznym lub online. Dla części osób doznających przemocy konieczność ciągłego przebywania w miejscu zamieszkania uniemożliwia swobodny kontakt telefoniczny. W takiej sytuacji pomoc musi zostać odłożona w czasie. Należy jednak zadbać o to, aby osoba doznająca przemocy uzyskała informację o możliwości konsultacji telefonicznej.

Sprawy związane bezpośrednio z przemocą w rodzinie, takie jak: nakazanie sprawcy przemocy opuszczenia miejsca zamieszkania (art. 11a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) oraz odebranie dziecka przez pracownika socjalnego w przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie (art. 12a Ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) są realizowane mimo zawieszenia lub odwoływania innych działań.

W rodzinach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie wystąpienia zagrożenia dobra, życia lub zdrowia dzieci, należy zwrócić się o pomoc do np. funkcjonariuszy policji, którzy zweryfikują sytuację tych rodzin.